

TUNTEIDEN KEHITYS VARHAISKASVATUSIÄSSÄ

0-1-vuotiaana

- Perusturvallisuuden tunne muodostuu ja lapselle syntyy käsitys omasta itsestään.
- Turvallisessa ympäristössä lapselle syntyy luottamus kanssaihmiin.
- Luottamusta edistetään tyydyttämällä perustarpeet mahdollisimman nopeasti ja positiivisessa ilmapiirissä.
- Lapsen tunneilmaisuihin olisi tärkeää vastata, esimerkiksi lapsi ilmaisee itkulla nälkää; tämä onnistuu parhaiten keskittymällä ja tutustumalla lapseen.
- Kasvattajan tulisi hyväksyä lapsi sellaisenaan kuin hän on, sillä lapsi vaistoa aikuisen tunteet ja hänellä on kyky vastata niihin omalla tavallaan.

1-2 -vuotiaana

- Lapsi oppii tunnistamaan mielialoja.
- Lapsi muodostaa käsityksen omasta minästään suhteessa toisiin ihmisiin.
- Erilaiset kokemukset herättävät tunnereaktioita, jotka pohjautuvat aikaisempiin kokemuksiin ja muistikuviin.
- On tärkeää, että kasvattaja hyväksyy lapsen tunteet ja rohkaisee lasta ilmaisemaan itseään myös sanallisesti. Kasvattajan olisi tärkeää kertoa lapselle myös omista tunteistaan.

2-3 -vuotiaana

- Lapsen kanssa opetellaan yhteisiä käyttäytymissääntöjä – ja tapoja, kuten oman vuoron odottamista sekä ryhmässä toimimista.
- Lapsen käsitystä itsestään kehittyvänä yksilönä tulisi vahvistaa. Hänelle tulisi osoittaa, että hän kelpaa juuri sellaisena kuin on.

3-4 -vuotiaana

- Lapsi alkaa rakentaa minäkuvaansa suhteessa toisiin ihmisiin.
- Lapsi oppii tällöin ennakoimaan aikuisten reaktioita ja saattaa alkaa valikoida tunneilmaisujaan sen perusteella.
- Lasta tulisi rohkaista kertomaan ajatuksistaan ja kasvattajan tulisi tukea lasta muodostamaan myönteistä minäkuvaa.
- Kasvattajan tehtävänä on vahvistaa lapsen osoittamaa myötäelämistä ja tiedostaa, että lapsi jäljittelee käyttäytymismalleja, joita näkee hänelle tärkeillä ihmisillä.
- Läheiset ihmiset ovat tärkeässä roolissa lapsen arvomaailman muodostumisessa. Lasta on tärkeää kuunnella ja kunnioittaa.

4-6 -vuotiaana

- Lapsi opettelee toisten huomioon ottamista, nauttii ryhmässä toimimisesta ja osaa luoda mehenkeä; ryhmä on lapselle tärkeä kasvattaja.
- Mikäli lapsen toimintakeinot ovat suppeita, hän saattaa pyrkiä saamaan vastakaikua antisosiaalisella käyttäytymisellä, esimerkiksi häiriköimällä tai kiusaamalla. Tällainen toimintatapa on opittu jo varhain; lapsi on huomannut, että tällainen menettely on tuloksellista, joten antisosiaalinen käyttäytymismalli saattaa olla vahvistunut, mikäli siihen ei ole puututtu riittävästi.
- Tässä iässä lapsen moraalikäsitykset kehittyvät vähitellen. Lapsi oppii tekemään eron hyvän ja pahan välille ja pohtii oikean ja väärän eroa.
- Näinä ikävuosina harjoitellaan erityisesti tapakasvatusta.
- Lapsi tarvitsee turvallisen aikuisen tukea ja läheisyyttä sekä opastusta.